

גליון 352
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרת מש בתמונה

סיפורי חז"ל

רבי אלעזר נעשה סבל ועבד בשוק. פעם בא אליו אליהו הנביא בדמות זקן אחד ואמר לו הכן לי בהמות. שאלו רבי אלעזר מה ברצונו להוביל? ענה לו אליהו שיש לו להוביל בגדים למקום כלשהו. הביט בו רבי אלעזר ואמר לאנשים סביבו, לבהמות הוא צריך זקן זה, ביכולתי לקחתו על כתפי ולהובילו עד סוף העולם, ולזקן פנה ושאל האם רצונך לרכוב על כתפי? הסכים הזקן ורבי אלעזר הרכיבו על כתפו, והלך אתו זמן רב, העלהו על הרים והורידו אל בקעות, שדות וקוצים עבר והזקן על כתפו מכביד עליו בכוונה, אמר לו רבי אלעזר, סבא, סבא, אל תכביד עלי, שאם תעשה כך אשליך אותך מעלי. ואחר כך שאלו בעדינות, הרוצה אתה לנוח ולנשום מעט אויר צח? הסכים הזקן, הורידו רבי אלעזר, הושיבו והביא לפניו אוכל ושתייה. כשכילה הזקן לאכול, שאל את רבי אלעזר, מדוע אתה כל כך מצטער, למד לך כל העמל הזה, האם לא טוב יותר שתקח את אומנות אביך ותהיה מנהיג וגדול בישראל? השיב לו רבי אלעזר בשאלה היכול אתה ללמוד אתה? כן, ענה לו אליהו ולמד אתו שלוש עשרה שנה, נעשה רבי אלעזר גדול בתורה, ושנה את הספרא. כיון שגמר את הספרא, נעשה חלש כל כך, עד שאפילו את בגדיו עליו לא יכול היה לשאת.

(פסיקתא דר"כ פ"י)

פרשת השבוע

ושאיפת לבו להמשיך להרחיב תורה בישיבה. כשהחליט רבי יוסף דוב לעזוב את משרתו כריש מתיבתא בישיבת וולוז'ין, באו לפניו פרנסי העיר מינסק ותכנית בפייהם, לייסד ישיבה גדולה לבחורים מצוינים במינסק, הקהילה מתחייבת לכלכל חמישים תלמידים, ר' יוסף דוב יעמוד בראש הישיבה ושכרו חמש עשרה רובל במקום שמונה הרובל שמקבל בוולוז'ין, השתמט רבי יוסף דוב, והפרנסים המשיכו להעלות את הסכום לעשרים רובל. שאל ר' יוסף דוב, והתלמידים מאין יבואו? השיב ראש המדברים אין ספק שעשרות מתלמידיו בוולוז'ין ינהרו אחריו, יתר על כן, רק נודיע על יסוד הישיבה בראשות רבינו ובחורים רבים יתדפקו על דלתותיה. ומי ישא בעול כלכלת הישיבה? הוסיף ר' יוסף דוב לחקור. תמיהו הפרנסים ואמרו, כבר אמרנו לרבינו שעשירי העיר ידאגו לכל ההוצאות. כן, כן, הפסיק ר' יוסף דוב, את זה כבר שמעתי, אבל שאלתי היא, מה הם מקורות ההכנסה להוצאה גדולה כזו? מה השאלה, תמהים הגבאים, אנו מכיסנו, כל אחד מנדיבי מינסק יוסיף רק סכום קטן על תרומתו הקבועה לישיבה בוולוז'ין, והסכום הנדרש בידניו. הוא הדבר אשר חששתי, לא על חשבון עצמכם אתם מתכננים לכלכל את הישיבה החדשה, אלא אך ורק על חשבון הפסקת משלוח התרומות לוולוז'ין, כלומר אתם רוצים להבנות על חשבון וולוז'ין. ידי לא תיכון עמכם.

קרבן לה' מן הבהמה (א' – ב')

מסופר על הרה"ק רבי יהודה צבי מסטערטין זיע"א, שבשנות נעוריו חי בעוני רב, ועם זאת עבד את ה' בשמחה אמיתית כי לא חש שחסר לו משהו בגשמיות. זוג הרבנית החזיקה ליד הבית פרה חולבת והיתה מוכרת את חלבה לשכנים, וכך פרנסה עצמה ובני ביתה בדוחק. למרות עוניו הרב השתדל רבי יהודה צבי לחסוך בכל יום כמה פרוטות, ומדי ערב שבת היה מחלק את כל חסכוניותו השבועיים לעניים לצרכי שבת. פעם אירע שלא עלה בידו לחסוך מאומה במשך שבוע שלם, ולא היה לו מה לחלק לעניים, קם הצדיק בחצות ליל ערב שבת קודש, שחט את הפרה החולבת ממנה התפרנסו הוא וביתו, וחילק את בשרה לעניי העיר. עם עלות השחר בערב שבת, השכימה הרבנית וניגשה כדרכה לחלוב את הפרה, והנה שוד ושבר אין זכר לפרה, באה אצל בעלה הצדיק וזעקה בקול בוכים: אוי ואבוי לנו, אבדה הפרה, פרתנו החולבת איננה. הפרה שלנו לא אבדה השיב רבי יהודה צבי בקולו המרגיע לאשתו, אלא עלתה לקרבן לשמים. ובעודו מדבר פתח לפני הרבנית חומש ויקרא והצביע על הכתוב קרבן לה' מן הבהמה.

נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה

מקדשי ה' (ה' – ט')

סיפור נפלא מסופר על הגה"ק רבי יוסף דוב סולובייצק בעל בית הלוי זיע"א, כיצד נוהר בוהירות יתירה מלפגוע בקדשי ה' בישיבת וולוז'ין המעטירה, בוהירותו זו הוא ויתר על משאת חייו

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 6:24 ת"א: 6:26 ר"ת: 7:02

פרשת ויקרא – זכור

זמני כניסת שבת

ירושלים: 5:11 ת"א: 5:26

זה אתה שאולק'ה?

היה זה בחג הפורים. בין תלמידי החבריא קדישא שישבו סביב שולחן הבעש"ט הקדוש וזיע"א, היו גם תלמידיו החביב הרה"ק רבי מאיר מרגליות רבה של לבוב זיע"א ובנו הקט שאול שישב על ברכיו, כבן חמש שנים בלבד היה וכבר ניכרו בו כישרונות ברוכים, אך הכישרון הבולט שבו היה ללא ספק כישרון השירה. לפתע בעיצומה של סעודת פורים פנה הרבי אל שאולק'ה הקטן וביקשו שישמח את הציבור בזמרתו כיאה וכראוי לשמחת פורים, פניו של האב סמקו וידיו רטטו בהתרגשות, שאולק'ה, לחש באוזן ילדו: הרבי מבקש שתשיר משהו מיוחד לפורים, הילד הרהר רגע קט הטה את ראשו לאחור, עצם את עיניו ופצח בניגון חדש לא מוכר של "שושנת יעקב", תחילה היה הניגון אטי ורוטט, ומרה חרישית שהלהט אצור בה, ואז החלה החדווה לבקוע, כובשת לבבות ומשתפכת בגלי מתיקות בחלל בית המדרש, קולו הצלול והזך של הילד הלך וגבר ועלה ברגש, הנוכחים היו מוקסמים מהשיר ומניחים לשמחת הניגון להתגבר ולמלא את לבם. הרבי ישב על מקומו עיניו עצומות בדבקות ופניו בוערות, כשסיים את שירתו הנפלאה פקח שאולק'ה את עיניו, הבעש"ט עדיין יושב על מקומו אחוזו שרעפים כעבור רגע פקח את עיניו והביט בשאולק'ה במבט אוהב.

למחרת פורים נכנס רבי מאיר אל הרבי ליטול הימנו ברכת פרידה, הרבי קיבל את פניהם בפנים נוהרות, לפתע הרצינו פניו של הרבי והוא שקע בהרהורים, רגע ארוך הפליג במחשבותיו, ולפתע אמר: שמה תשאיר אצלי את בן הקטן לימים מספר? התפלא רבי מאיר לפשר הבקשה, אך הרבי המשיך: "השאר אותו כאן ואני אדאג שימשיך בלימודיו כרגיל, ולאחר השבת הקרובה אחזיר אותו אי"ה לביתך בלבוב." רגע קצר הביט רבי מאיר בילדו כמבקש לרדת לסוף דעתו, הלה הנהן בראשו בחיוב. אז אמר רבי מאיר בשמחה: ילדי יישאר אצלו כרצונו של הרבי עד לאחר שבת קודש. ימות השבוע חלפו במהירות שאולק'ה נשאר אצל הרבי גם בשבת, ושירתו בשולחן שערך הרבי הייתה לעונג רוחני עבור הרבי וקהל החסידים. ביום ראשון הורה הרבי לעגלונו לרתום את הסוסים, וביקש מכמה מתלמידיו להצטרף לנסיעה. הבעש"ט יצא מביתו כשידו אוחזת בידו של שאולק'ה, בחוץ המתינו התלמידים, ללא אומר עלו אל המרכבה והיא יצאה אל מחוץ לעיר מתקדמת במהירות אל מקום לא ידוע. הצדיק ישב מכונס בעצמו ומפליג בהרהוריו. לאחר נסיעה של כשעה, הגיעו לעיירה לא מוכרת, הסוסים האטו במרוצתם ואלכסיי הבין כי עליו להרפות מהמושכות, ברגע המתאים סימן הרבי לאלכסיי וזה עצר את העגלה. החבורה ירדה והתלמידים פסעו אחרי הרבי שהתקרב לעבר בקתה אלמונית שצרחות מחרישות בקעו ממנה, התלמידים נסוגו ברתיעה מה, אך הרבי המשיך לפסוע בביטחון כשהוא אוחז בכף ידו הקטנה של שאולק'ה, הבעש"ט פתח את דלת בית המרוח ונכנס יחד עם שאולק'ה.

המחזה שנגלה לנגד הבאים היה נורא, עשרות איכרים מדושני בשר התגלגלו על הרצפה מתבוססים בקיאם, אחרים עדיין ישבו ליד השולחנות אוחזים בידיהם בקבוקי י"ש ריקים למחצה, רק מעטים מהנוכחים הפנו מבטם לעבר הבאים והביטו בהם בהשתוממות, תימהונם של אלה גבר כשהבחינו ברבין עטור זקן שיבה מעורר כבוד שניגש אל דלפקו של המוזג, הלה בחזקה וצעק בקול תקיף "שקט, הסו! מנסה לגבור על הרעש העצום, האנשים כולם נדהמו והפנו אליו את מבטם, גם השיכורים נשאו לעברו מבט מוזג מוגהקים בקולם בצורמניות, עוד רגע והבעל שם טוב החל לדבר אליהם בשפתם,

"איכרים עמלים", קרא בקול, "שמעו הקשיבו, יש עימי כאן ילד קטן שיודע לשיר נפלא, אף פעם לא שמעתם קול ערב כקולו של הילד הזה, הבאתי אותו לכאן כדי לשמח אתכם דעו לכם שהוא יודע לשיר טוב מאוד." דבריו של הרבי רעמו בשקט ששרר, והשיכורים הביטו בסקרנות ברבי ובבני פמלייתו, אז גחן הרבי לעבר שאולק'ה ולחש באוזנו: שיר נא שאולק'ה שוב פעם את השיר הנפלא "שושנת יעקב" אל תפחד, לא יאונה לך כל רע, הביט הילד ברבי בעיניים קרועות לרווחה, כמו מתפלא על הבקשה לשיר את השיר המרטיט והזך שמקומו יפה בבית מדרשו של הרבי בזמן הקודש של סעודת פורים ולא בבית הוללים זה, אולם מצותו של הרבי חזקה עליו והוא החל מומר את השיר במתיקות, גם בפעם הזאת שר בלחש ובמתינות, ובהמשך הגביר לאטו את קולו מגביר את הקצב וממלא בצלילים ערבים את חלל בית המרוח. כשסיים שאולק'ה לשיר פרצו כולם במחיאות כפיים רועמות ובצרחות מחרידות הידד, הידד.

הרבי התעורר מדביקותו ונשא עיניו והביט לכל עבר כמחפש מישור, בסקירה מהירה עבר על כל הנוכחים עד שמצא את אשר חיפש, הוא התקדם לעבר שלושה נערים צעירים שישבו בסמוך לשולחן ואחוזו בידיהם קלפי משחק, השלושה נשאו את עיניהם אל הרבי מביטים בו בכהות חושים כמבעד לערפל סמיך, הרבי אחז בידיהם ומשך אותם בזה אחר זה מכיסאותיהם והעמידם במרכז החדר, "שמעתם כיצד שאולק'ה שר יפה?" צעק עליהם הבעל שם טוב בגערה מעושה, הי זה ענו לעומתו בגיהוקים קולניים מלווים בנענועי ראש נמרצים, שאר השיכורים הביטו בהם מהנהנים בראשיהם ברצינות תהומית. מה שמך? שלא הרבי את אחד הנערים "א אנאנטון ואתה? זו זוראייאק גמגם השני ואני פד פד פדריך גיהק השלישי. הבעל שם טוב נענע בראשו ואמר כבעס מעושה, "שמעו שלושתכם" רעם קולו "הכירו את הילד הקטן ששר לפניכם שמו שאולק'ה, אתם שומעים? שאולק'ה קוראים לו, ילד טוב והגון הוא ואת זה תזכרו תמיד" הדגיש הרבי "אל תעזו לשכוח אותו בשום אופן הבנתם?" כן, גרגרו השלושה בגיהוק קולני ונענעו בראשם בפחד סתום. אחר כך לקח הצדיק את שאולק'ה ויצא עמו מהבית כששלושת התלמידים פוסעים אחריהם תמהים ומחרישים. לשאול את הרבי לא העזו, חזקה על הרבי שידוע הוא את אשר לפניו כוונה נסתרת וטמירה עומדת כאן, ימים יגידו. הרבי עלה על המרכבה ותפס את מקומו כבתחילה, גם התלמידים הצטרפו והמרכבה יצאה בחזרה בדרכה למזיבוז. שנים רבות חלפו מאז אותו אירוע מסתורי.

שאולק'ה גדל והיה לאיש סוחר מצליח שנודע בעושרו ובעסקיו הגדולים. היה זה בחודש אדר פעם כשהיה בעוד אחת מנסיעותיו הארוכות לרגל עסקיו, החל נותן דעתו על יום הפורים הקרב, מן הראוי היה שביום זה אשה בביתו ואשמח את רעייתי וילדיי, חשב, הודרו אפוא לסגור כמה עסקאות דחופות ודחה את השאר לימים אחרים, מיהר וארז צרורותיו ופתח בנסיעה לעיר מגוריו לבוב, ימים מספר ארכה לו הדרך, בלבו חש געגועים עזים למשפחתו, הדרך אצה לו וברצותו לקצר את הדרך, הפנה את מרכבתו מדרך המלך אל דרך היער, המרכבה העמיקה לחדור פנימה הסוסים עמלו לפלס את דרכם בינות לעצים, ושאל התרווח במושבו בנחת ושקע במעין תנומה. לפתע התעורר בבעתה והסתכל סביב, מי צעק? היכן אני? הודק ממקומו בחרדה, הוא הסתכל סביבו וראה מולו שלושה רעולי פנים וסכינים נוצצות בידם, אחד מהם נהם לעברו: רד מהעגלה מיד, ויד נופפה מולו בסכין מלוטשת, שאול הוטל באחת למציאות המזוויעה, והבין שנלכד בידי ליסטים המשחרים לטרפם, אחד מהשלושה קרב אליו וסכיניו הבהיקה מונפת לעברו, ערך חיפוש קצר בבגדיו ובצרורותיו, והדף אותו בזרוע שרירית, ושאל מצא עצמו מתבוסס בבובץ, השודד כפת את ידיו ורגליו אל גזע אילן חסון.

משל ומשל

ממונם של עשירים או זכות זו של עניים

יהודי אחד שנהפך עליו הגלגל ירד לא עלינו מכל נכסיו, התאונן לפני הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" וזע"א על קשי גורלו, כי נטל עליו לחיות הוא ואנשי ביתו בעוני ובדחקות. ביקש ה"חפץ חיים" לנחמו וסיפר לו משל זה:

באחת הערים היו שני עשירים לאחד היה חמישים אלף רובל ואילו לשני היה רק עשרים אלף, באו והלשינו עליהם לפני המלכות שזייפו שטרות כסף וחבשו את שניהם בבית האסורים, ושם ישבו זמן רב עד לבירור דינם, אין צריך לומר שבמשך זמן זה נתרששו שניהם ונתמעט הונם, לראובן בעל חמישים האלף לא נשתיירו אלא עשרים אלף ולשמעון בעל עשרים האלף לא נשתיירו אלא אלפיים בלבד, שכן בני משפחותיהם פיזרו ממון רב בהשתדלויותיהם לזכותם בדין. משהגיעה שעת המשפט לקחו השניים והעמידו לעצמם סניגורין ידועי שם שיטענו טענותיהם בפני השופטים, ברם שמעון הנ"ל בעל האלפיים היה מכיר את אחד השרים, ונתרצה אותו שר להיות לו גם הוא טוען לזכות בבית הדין. יום אחד בהיותם שניהם בבית הסוהר, פתח שמעון בעל האלפיים ואמר לראובן בעל עשרים האלף, יודע אני שמצבך טוב פי עשרה ממצבי אני, לך נשתיירו עוד עשרים אלף רובל וכשתצא לחופשי תוכל להתחיל עסקיך מחדש, ברם אני שנשתייר לי סכום מועט מה אוכל לעשות? אומר לו ראובן טעות היא בידך, מצבך טוב יותר, אמנם כסף מועט נשאר לך, אבל כנגד זה יש לך שר גדול וחשוב שיטען לזכותך, ובודאי יעלה בידו להוציא כאור משפטך ולהתירך מבית האסורים, ואילו אני מה בצע בעשרים אלף הרובלים שיש לי, בשעה שתקויתי לזכות בדין קלושה היא ביותר, שכן הסניגור שלי פחות הוא במעלה הרבה משלך, והשופטים לא ישעו לדבריו, ואם יחייבוני חס וחלילה בדין, תרד ממילא כל שארית הוני לטמיון, ואילו אתה כשתצא לחופשי יהיו לך לפחות אלפיים אלה שנשתיירו לך.

ובכן, הבה נתאר לעצמנו המשיך ה"חפץ חיים" הקדוש ואמר לאותו עני, כשיש ליהודי דין תורה והרמב"ם נתרצה להיות לו טוען בבית הדין, הלא יהיה אותו יהודי רואה עצמו בר מול, וכי קלה זו בעיניכם שיהא הרמב"ם טוען בדין? ברם אף על פי כן לא יוכל להיות סמוך ובטוח שיזכה במשפט, שהרי אפשר שלא ימצא לו כלל צד זכות, וכן יהיה אפילו יעמיד לו טוען גדול שבגדולים אמורא או תנא, או אפילו נביא, שכן יודעים אנו כי אפילו משה רבנו בכבודו ובעצמו לא תמיד עלה בידו ללמד זכות על ישראל. אבל אם הבורא ית' שמו בכבודו ובעצמו כביכול, יטען לזכותו של אדם, כלום יש ספק כלשהו שיזכה אותו אדם בדין, והלא מקרא מלא הוא (תהילים ק"ט) "כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו" אם הקב"ה בכבודו ובעצמו עומד לימין עני וטוען לזכותו כדי להצילו מידי שופטיו, כלום יש דבר גדול מזה? עתה בוא והגע בעצמך ערכו של מה גדול יותר, ממונם של עשירים או זכות זו של עניים שהוא יתברך עומד לימין.

רק עכשיו כשהוא כפות וחסר ישע, החל שאול לעכל את אשר אירע, עיניו התרוצצו לכל עבר בבהלה, אך שום ישועה לא נראתה באופק, אחד השודדים ניגש אליו עיניו בורקות באכזריות, "התכונן למות" סינן בקצרה, "רגעים ספורים נותרו לך לחיות הכן עצמך לקראת הבאות" סיים בגסות.

רועד ורותת, פניו חיוורות ועיניו בולטות מיוחד, מצא שאול בנפשו את הכוח להתעשת, והחל נותן דעתו לווידי האחרון, אלה רגעי האחרונים הררה בהשלמה קודרת, דמיוניהם של הוריו האהובים חלפו בזיכרונם בבהירות רבה, דמותה של רעייתו וילדיו, הכול ריצד לנגד עיניו כסרט מהיר. עיניו מלאו דמעות והוא כבר נפרד במחשבתו מכל היקר והאהוב עליו, לפצע עלתה תמונה נוספת לנגד עיניו, בית מרוח כפרי כשהיה ילד קטן יושב על ברכי אביו, ואבא לוחש לו שאולק'ה הרבי רוצה שתשיר, הוא רוצה לשמוע כיצד אתה מזמר תשיר את שושנת יעקב, לרגע פקח שאול את עיניו והתנתק מחוט הרהוריו שסחף אותו בעקשנות לימים רחוקים, הוא חזר אל המציאות העגומה, בעצמו לא שם לב לדמעות הרוותחות הללו ששטפו לפתע את פניו, הוא הביט בשודדים שישבו סביב המדורה סועדים ומשוחחים ביניהם בשקט מפחיד, ניחא, אמר לעצמו חפצתי להיות בבית, לשמוע את קריאת המגילה ולקיים בהידור את מצוות החג, אך לא כך חפץ הקב"ה, אשלים אפוא עם גזירתו יתברך, אך לפחות אצא ידי חובתי בדבר מה מעין מצוות הפורים, ומה ביכולתי לעשות עכשיו כשאני כפות אל העץ? אשיר לפחות בפעם האחרונה את אותו ניגון של "שושנת יעקב" של הרבי.

החל שאול לשיר בדבקות ואף שניגן את המילים בלחש, הן נשמעו היטב בדממת היער, משום מה לא באה צעקת השתקה מצד השודדים, שאול עצם את עיניו בחזקה הוא לא רצה שמראה הערלים הללו יוציא אותו מרצף דבקותו, קולו הרוטט החל עולה בדבקות, קולו בקע מגרונו וז' וזוקק יותר מתמיד, כמו אז בימי ילדותו וכמו אז ראשו היה מוטה לאחור אך הפעם ידיו היו כפותות ועיניו עצומות בדבקות נוראה, שאול סיים את ניגונו באטיות יתרה משל ניסה להרוויח עוד שניות ספורות של חיים, ואז פקח את עיניו הרטובות ומבעד לדמעות הבחין בשלושת השודדים הללו עמדו בסמוך לו, מביטים בו בהשתאות פיהם פעור בהשתוממות, רגע ארוך עמדו זה לעומת אלה, פתאום לחש אחד מהם: "זה אתה שאולק'ה"? אור בהיר הציף פתאום את זיכרונם ברווחה עצומה, הוא פקח עיניו והביט ממושכות בשלושה שעמדו לפניו: "אנטון, זוראייק, פדריך"? החזיר בשאלה, אלו ניגשו אליו במורא, ידיהם רוטטות בהתרגשות ופניהם מעוותות במבוכה, הם התיירו ממנו את החבלים העבותים שכפתו אותו אל העץ ושאול שחרר את ידיו, "הרבין שלך", אמר אחד מהם "אף פעם לא שכחנו אותך, היה זה לפני שלושים שנה ילד אחד שר לפנינו את השיר הזה והרבין אמר לנו שלעולם לא נפגע בו, כה מתוק היה השיר שאי אפשר היה שלא להיזכר בך, בשאולק'ה הקטן". באותה השנה רטט קולו של שאול כשפיוס לעצמו ברגש את מילות הברכה בתום קריאת המגילה "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור".

צין אדם לחברו

מתן צדקה בסתר כל החיים
מסופר על אחד מעשירי הורודנה,
שהינו קמצן מופלג, ואולם למרות
השמועות, שהלכו אודותיו,
החליט הגה"ק רבי נחום
מהורודנה זיע"א, בעת שיצא
לאסוף כספים לצדקה, להיכנס
גם לביתו של אותו עשיר. בא
איפוא אל בית העשיר, התממה
שם זמן מה, ויצא החוצה – כפי
סיפורו הבריות – בדיים ריקות.
ומאז אותו יום לא הוסיף לבוא אל
בית העשיר הזה, בעת שעסק
במגביות צדקה.

לימים הלך העשיר הקמצן
לעולמו. או אז הגיעה העת לה
ציפו הכל: אנשי ה"חברא קדישא"
החליטו להיפרע מהמנוח הקמצן,
ואף מבנו, שקמצן היה לא פחות
הנפטר במרכז בית הקברות, אלא
במקום עלוב ומבוזה – בצד, על יד
הגדר. כשנודע הדבר לרבי נחום,
בא לראשי ה"חברא קדישא"
ובפיו בקשות ותחנונים, כי יקברו
את העשיר שנפטר במרכז בית
הקברות, כיאה לאנשים
מכובדים. "והלוא קמצן מופלג
היה, וסירב לתת פרוטה לצדקה!"
– מחו אנשי ה"חברא קדישא".
"מיתתו היא כפרתו", אמר רבי
נחום, "אין אנו רשאים לזלזל
בכבודו לאחר מותו". מול תחנוניו
של רבי נחום לא יכלו אנשי
ה"חברא קדישא" לעמוד, והם
הסכימו לקבור את הנפטר במקום
שביקש הרב. בעיר הורודנה
המשיך להתגורר בנו של המנוח.
אף הוא היה קמצן כאביו, ואנשי

הורודנה נתנו ליבם לכך, שרבי
נחום מוידר את רגליו תמיד מביתו
של האיש. סברו יהודי העיר, כי
אביו של העשיר הקמצן פגע
בכבודו של רבי נחום, ועל כן הוא
מסרב להיכנס אף לבית בנו. לא
ארכו הימים ואותו עשיר קמצן,
בנו של העשיר הקמצן, הלך גם
הוא לעולמו. מיד כשנודע בעיר
על פטירתו, נחפו רבי נחום אל
אנשי ה"חברא קדישא" וביקש
מהם, שלא יעזו לזלזל בנפטר,
ויקברוהו במקום מכובד.

חלפו שנים ורבי נחום מהורודנה
נתבקש לשיבה של מעלה.
כשפתחו את צוואתו מצאו
כתובות המילים הללו: "אם יש
מקום בבית הקברות, בסמוך
לקבריהם של האב והבן
העשירים – קמצנים, אבקש
שיקברוני בסמוך אליהם".
ובהמשך הסביר רבי נחום את
המניע לבקשתו: כשנכנס בפעם
הראשונה לביתו של האב העשיר
וביקש ממנו כסף לצדקה, השיב
לו האיש, כי הוא נותן רק "מתן
בסתר", ואם יבטיח לו רבי נחום,
כי לא יספר לאיש – מתחייב הוא
לתת לו מידי שבוע בשבוע סכום
כסף גדול בעבור עניי העיר. ואכן,
מאז אותו יום – משך שנים – היה
העשיר הזה, ולאחר מותו – בנו,
פוגש את רבי נחום במקום סתר
בשעת לילה, ושם היה מגיש לו
צרור כסף, תרומתו בעבור עניי
העיר. "כלום לא אחפוץ להיקבר
בסמוך לשני צדיקים כאלה?" –
כמו ריחפה באוויר שאלתו של
רבי נחום.

פילולא דצדקיא

שבת קודש ט' אדר
הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין
(תלמיד הבעש"ט – ב"ר יעקב אהרן)
הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש
(צרור החיים – תרל"ה)
יום ראשון י' אדר
הרה"ק רבי יוסף ברוך מנישטאט ב"ד קלנימוס
קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד – תרכ"ז)
יום שני י"א אדר
הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אוולאי ב"ר יצחק זרחיה
(חיד"א – תקס"ו)
הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נזר
– תקפ"ג)
יום שלישי י"ב אדר
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מוידושיטוב
הרה"ק רבי שלמה מסאכטוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק
(תרע"ט)
הרה"ק רבי אהרן הורוויץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר
מדויקוב (תרפ"ז)
יום רביעי י"ג אדר
רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד (ספר חסידים – ד"א
תתקע"ה)
הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוטטראה
ב"ר מאיר (בעל מאיר נתיבים – תקפ"א)
הגאון רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד (תשמ"ו)
יום חמישי י"ד אדר
הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד (תר"פ)
הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב
(תרפ"ט)
יום שישי ט"ו אדר
הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי
(מג"א – תמ"ג)
הרה"ק רבי זאב וואלף מוויטומיר (אור המאיר – תק"ס)
הרה"ק רבי יוסף מפייטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רפרום יוסף הדר"ס על המצוות.

מים אחרונים (כ')

(א) מים אחרונים חובה מבית ומחוץ, בשבת
ובלכת, וצריך לזוהר יותר ממים ראשונים,
והעובר על דברי חכמים חייב מיתה (ברכות
דף ד' ע"ב). ולפום צערא אגרא (אבות פ"ה
מכ"ג). (פלא יועץ, ערך אכילה ושתיה)
(ב) אם לא נטל מים אחרונים, יתהפך "שלחן"
– "לנחש". (יסוד ושורש העבודה, שער ז',
פרק ז' בשם האריז"ל)
(ג) אפילו שלא אכל אלא פת חריבה, צריך
לזוהר במים אחרונים. (שם)
(ד) אחרי הנטילה ישפיל ראשי אצבעותיו
למטה, ויאמר, זה חלק אדם רשע וכו', (איוב
כ"ז, י"ג). (יסוד ושורש העבודה שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222